

Een eeuw Kleiwegkwartier (9)

Sinds de presentatie van mijn boek *Een eeuw Kleiwegkwartier* op zaterdag 28 september 2019 is het snel gegaan. Met de verkoop en met de reacties van lezers. Mensen hadden aanvullingen. Bijvoorbeeld, dat het voormalige raadhuis van Schiebroek tijdens de oorlog werd overvallen door het verzet. Met als inzet bonkaarten. Ik kreeg foto's van de voormalige houtzagerij C. Berger en Zonen. In hoofdstuk 3 beschreef ik de oprichters van het Initiatiefcomité Kleiwegkwartier *IK*. Ik heb Dirk Klamer (1928-2015) ten onrechte niet genoemd, schrijft één van de oprichters mij. Hij was niet alleen medeoprichter van het *IK* maar ook van de VSW. Klamer was architect, woonde in de Wilhelminalaan en was in de jaren tachtig al bezig met het grondwaterpeil en funderingsproblemen binnen het Kleiwegkwartier. Bij deze wil ik het beetje goedmaken.

Ik heb veel aandacht besteed aan de bedrijven, die vroeger waren gevestigd in het Kleiwegkwartier. Een belangrijk bedrijf zat in mijn blinde hoek. Dat van *De Reproductie Compagnie* (DRC) aan de Ceintuurbaan.

Iemand zei me: 'Wat staat er veel in het boek, maar wat staat er veel niet in'. Een ander: 'Het meeste wat erin staat wist ik al'. Dit waren niet de jongste mensen. Ik was benieuwd welke mensen het boek kochten. Vroeg het aan de verkopers in de winkels aan de Kleiweg. 'Het zijn niet alleen oudere mensen, maar ook jonge mensen, die de wijk willen leren kennen' hoorde ik dan. Toen ik bloemen kocht, hoorde ik van de eigenaar dat er dames in de winkel kwamen die tegen elkaar zeiden: 'Dit is de oudste winkel van de Kleiweg. Dat stond in het boek'. Er ontstonden ook discussies over de zuidgrens van Hillegersberg, zoals die ontstond in 1903. Of ik al dan niet de grens juist had weergegeven. Wat voor veel mensen nieuw bleek te zijn was het feit dat de Edelstenenbuurt vroeger bij Schiebroek hoorde en dat de grens bij de Kleiweg lag.

Vaak hoorde ik dat het grote nieuws was de halvering van het aantal inwoners en dat dit ingrijpend is geweest voor de winkels en de kerken. Naar aanleiding van het boek mocht ik een aantal keren komen spreken. Zo was bijvoorbeeld de culturele ochtend in de Oranjekerk een bijzondere bijeenkomst. Ik sprak over de religie en de cultuur in het Kleiwegkwartier. Door middel van deze column dank ik iedereen hartelijk voor alle reacties en informatie.

Nadat het boek is uitgekomen overleden er een aantal mensen die hadden meegewerkt. Eerst mevrouw Engelhard met wie ik een aantal leuke gesprekken heb gehad. Daarna Aad Gazenbeek, die me veel heeft verteld over de historie en van wie ik allerlei materiaal kreeg. En vervolgens Joke Snelleman, zij was één van mijn eerste informanten. Gelukkig hebben ze alle drie het boek kunnen zien. De voorraad van de BOK is zo goed als op. De winkels hebben de laatste boeken in voorraad. Er komt voorlopig geen herdruk. Misschien wel een digitale versie te lezen via de website.

Henk Koetsveld

Noot: Op pagina 4 een artikel over de geschiedenis van *De Reproductie Compagnie*.

Kleiweg weer open op maandag 16 maart en lijn 8 rijdt weer vanaf maandag 6 april

De kogel is door de kerk. De data waarop voetgangers, fietsers en auto's weer bezit kunnen nemen van de Kleiweg is bepaald. Vanaf maandag 16 maart en dat is conform de eerdere planning. Op maandag 6 april herneemt lijn 8 ook zijn oude route en komt het tijdelijk eindpunt aan de Molenlaan te vervallen. Dat betekent ook, dat ook uit het straatbeeld verdwijnt de Kleiwegshuttle in de vorm van de elektrische golfkarretjes, officiële naam iYYO, die sinds het begin van de werkzaamheden als vervanging van lijn 8 dienst deden voor bewoners.

De Kleiweg was sinds de zomer van 2019 alleen in één richting te berijden. Inmiddels zijn de contouren van de Kleiweg-nieuwe-stijl al zichtbaar. Het trottoir vanaf de Schiebroekse Apotheek tot aan de Natuurwinkel is inmiddels al enige weken klaar. Aan dezelfde kant is ook één gecombineerde tram- en bushalte bijna klaar. Richting het kruispunt is de vluchtheuvel een stuk langer geworden, het lijkt wel een stenen middenberm.

De werkzaamheden gaan nu fase 3 in. Daarin wordt het stuk Uitweg onder handen genomen, dat nog niet eerder aan de beurt was. Ook een deel van de Erasmussingel richting Topaasstraat gaat op de schop. Deze fase 3 duurt volgens de planning tot half mei. In die tijd blijft vanuit de richting Schiebroek de Kleiweg niet bereikbaar. Omgekeerd is ook Schiebroek niet bereikbaar via de Kleiweg. Daarna komt nog fase 4 waarin het gedeelte Ringdijk, dat grenst aan de Schiebroeksesingel, wordt versmald. Op 31 juli van dit jaar moeten ook die werkzaamheden zijn beëindigd.

Onduidelijk is wat de RET voor heeft met de route van bus 174. Die heeft sinds de werkzaamheden een (tijdelijk) eindpunt bij busgarage van de RET aan de Kleiweg. Het

Noeste werkers van aannemer EVS tijdens de koffiepauze met een door bewoner Rolien van der Laan (midden rechts) gebakken appeltaart op tafel. Uiterst rechts verkeersregelaar Carlos. (foto: Theo Joosten)

normale eindpunt is Station Noord. Ook rijdt die bus een andere route via Metrostation Melanchthonweg en het Sint Franciscus Gasthuis (SFG). In het reguliere overleg met de gemeente Rotterdam, de RET en de aannemer hebben de delegaties van de BOK en LiS (Leven in Schiebroek) er bij de RET op aangedrongen eindhalte Station Noord zo spoedig mogelijk in ere te herstellen.

Ter ere van de heropening van de Kleiweg plannen de gezamenlijke een aantal festiviteiten. Details daarvan zullen later bekend worden.

Brand in de shuttle

Op vrijdag 7 februari is door nog onbekende oorzaak één van de twee elektrische karretjes van de Kleiwegshuttle in brand gevlagen terwijl hij geparkeerd stond

op het RET-terrein. Er hebben zich geen persoonlijke ongelukken voorgedaan. Er rijdt inmiddels een vervangende iYYO. (foto: collectie RoMeO).

Agenda

• Elke woensdagochtend 10.00 - 11.30 uur koffie-inloop bij de BOK voor alle buurtbewoners.

• Elke dinsdagochtend van 7.30 - 10.00 uur, Kleiweg 108b, inloop-spreekuur voor de werkzaamheden kruispunt Kleiweg/Rozenlaan/Uitweg. De aannemer is aanwezig ter beantwoording van vragen. Ook een afspraak tussen 10.00 en 11.00 uur is mogelijk per mail naar projecten@evsbv.nl.

• Oranje leeszaal/bibliotheek elke dinsdag van 10.00 - 12.00 uur en elke donderdag van 14.00 - 16.00 uur Oranjekerk. (Let op de nieuwe tijden op donderdag).

• Dinsdag 3 maart, Oranjekerk 10.00 uur, culturele ochtend, lezing over de geestelijke verzorging bij de marine door Dick Pranger.

• Vrijdag 6 maart, Melanchon Schiebroek Van Bijkershoekweg, vanaf 19.00 uur, muzikale benefiet-avond voor Daniël de Hoedfonds. Toegang 10 euro inclusief twee consumpties.

• Vrijdag 13 maart, Oranjekerk, 20.00 uur, open repetitie koor Intercession. www.intercessionkoor.nl of facebook: Koor Intercession.

• Dinsdag 17 maart 2020, gebiedskantoor Argonautenweg, 20.00 uur. Vergadering Gebiedscommissie Hillegersberg-Schiebroek.

• **Maandag 6 april, Antony Duykiaan 9, 8.00 - 10.00 uur, inschrijving Koningsmarkt (27 april), voor bewoners van het Kleiwegkwartier met bewijs van adres. Kosten per kraam 30 euro.**

• **Dinsdag 7 april, Antony Duykiaan 9, 8.00 - 10.00 uur, inschrijving Koningsmarkt (27 april), voor bewoners van buiten het Kleiwegkwartier. Kosten per kraam 30 euro.**

• Dinsdag 7 april, Oranjekerk 10.00 uur, culturele ochtend, lezing door verhalen-verteller Hans van Woerkom.

• Dinsdag 7 april 2020, gebiedskantoor Argonautenweg, 20.00 uur. Vergadering Gebiedscommissie Hillegersberg-Schiebroek.

• Vrijdag 17 april, Tarcisiusschool, 12.15 - 14.00 uur, fancy fair en sponsorloop.

• Dinsdag 21 april, Oranjekerk 10.00 uur, muzikale ochtend, bevrijdingsconcert 75 jaar vrijheid in de grote kerkzaal, toegang gratis.

• Woensdag 22 april, Oranjekerk 20.15 uur, optreden zanggroep After Eight ter gelegenheid 25-jarig bestaan, gevarieerd repertoire, toegang gratis.

• Wijkwinkel, Antony Duykiaan 9, open van dinsdag tot en met donderdag van 9.30 uur tot 12.00 uur. Bewoners van het Kleiwegkwartier zonder computer, die voor een aanvraag of iets dergelijks een computer nodig hebben, kunnen zich wenden tot de wijkwinkel bij voorkeur op dinsdag en donderdag.

Zoekplaatje

Voor het nieuwe zoekplaatje kozen we een foto met veel groen. Dus zo moeilijk moet het dit keer niet zijn. De vragen zijn: In welke buurt zijn wij hier? Van wanneer dateert de foto, wat was de bijnaam van het plantsoen en welke herinneringen heeft u aan dit gedeelte van het Kleiwegkwartier? Oplossingen zoals altijd per mail naar buurtkrantbok@gmail.com of in de brievenbus van de BOK aan de Antony Duyklaan 9.

Over naar het vorige zoekplaatje. Er waren vijf inzendingen. Van vaste inzenders als Stef Stolk (uit Valkenswaard), Bouke Savert, die weer de actuele foto leverde, daarvoor dank. Hij is verhuisd naar Prinsenland, maar heeft beloofd zich voor het Zoekplaatje te blijven inspannen. Verder van mevrouw Van Boven, ook een vaste inzender, Eva Osinga als regelmatige inzender en Loeki van den Berg, een nieuwe inzender.

Alle inzenders hadden het antwoord goed. Zoals mevrouw van Boven schrijft: 'We zien hier het water van de Berge Achterplas. De laan op de achtergrond is de Emmalaan, een rustige laan met statige huizen.' In de woorden van Stef Stolk: 'We zien de woningen aan de Emmalaan in de richting van het Arolsenplein. Op de voorgrond de jachthaven aan de Berge Achterplas.' Loeki van den Berg vult aan, dat er eigenlijk drie jachthavens zijn, die van Alvo, OWW en een privé jachthaven. Daar had haar gezin eerst ook een kano maar inmiddels een klein sloepje. Zowel mevrouw Van Boven als Eva

Osinga schrijven over een mooi stukje (Hilligersberg). Eva Osinga passeert de Emmalaan als ze met de kinderen naar de kinderbeoerderij loopt.

Stef Stolk herinnert zich in de jaren zestig wel eens een kano te hebben gehuurd. 'Die kano's werden per uur verhuurd. Als borg moest je dan wel je horloge of je fietsleutel afgeven.' En voor Loeki van den Berg zijn die kano's ook heel bijzonder want haar ouders hebben elkaar leren kennen tijdens het kanoën...

Mojka is géén Pools uitzendbureau

Vanaf links: Kris, Magda, Patrycja, Ricendy, Tomasz, Monika en Mariusz. (foto: Theo Joosten)

Het misverstand is hardnekkig. Het betreft het kantoor gevestigd op de hoek van de Kleiweg en de Robijnstraat. Het is er krap en de bureaus worden overschaduwd door tot aan het plafond rijkende kasten met ordners in helle kleuren. MOJKA staat er in blauwe letters op de ramen. Met daaronder: Finance-Advice-Administration. Dat we met een internationaal georiënteerd bedrijf van doen hebben, blijkt ook uit de in het Pools vermelde openingstijden.

Mariusz Mojka (37), oprichter en eigenaar, wil (voor de laatste keer?) wel uitleggen, dat hij geen uitzendbureau bestiert. Maar waar houden zijn - inmiddels - zes medewerkers onder wie zijn vrouw Monika zich dan wel mee bezig? Kenmerk van alle cliënten is dat ze Pools zijn en dat ze - zo ze al Nederlands spreken - niet uit de voeten kunnen met de Nederlandse bureaucratie. Mojka helpt ze met het invullen van hun Nederlandse belastingaangifte. Voor andere problemen pleegt Mojka een telefoontje of schrijft het een brief. Monika heeft daarnaast nog een extra specialisatie. Ze staat zieke landgenoten bij wier kwaal behandeling in

een ziekenhuis noodzakelijk maakt. Ze legt dan uit, wat er precies aan de hand is. Haar taak is dan een kalmerende. Polen, die door een (bedrijfs)ongeval zijn getroffen, worden in contact gebracht met een letselchadeadvocaat.

Toen de familie veertien jaar geleden startte met dit werk hadden de hulpvragen nog meestal een simpel karakter. Tegenwoordig is dat anders. Mariusz: 'Je merkt dat veel Polen, die hier al wat langer zijn tegenwoordig worden geholpen door hun kinderen, die op school Nederlands hebben geleerd. Bij ons komen ze voor de moeilijkere zaken. Laast was er iemand wiens huurwoning was afgebrand en daardoor dakloos was. Op veel van die vragen, hebben wij het antwoord ook niet paraat en moeten we zelf op onderzoek uit gaan.'

In nog een ander opzicht is het werk veranderd. Was in het begin de meerderheid van de cliënten particulier en waren bedrijven de uitzondering tegenwoordig is het andersom. Negentig procent zijn Poolse bedrijven, die wel in Nederland bij de Kamer

van Koophandel staan ingeschreven. De eigenaar komt soms met een schoenendoos met rekeningen. Mojka brengt dan de administratie op orde.

In 2004 trad Polen toe tot de Europese Unie. Vanaf dat moment konden Polen in Nederland aan het werk gaan. Ze deden dat veelal in de landbouw, de bouw en de logistiek. Marius studeerde op dat moment accountancy in Rotterdam aan de Hogeschool InHolland. Hij was toen al dertien jaar in Nederland. Zijn moeder trouwde in 1991 met een Zeeuw. Ze gingen wonen in Sint-Maartensdijk vlakbij Bergen op Zoom: 'Ik was toen een Zeeuwse mossel'. Twee huizen verder - toeval bestaat niet - woonde Monika, wier moeder ook een Zeeuw had gehuwd. Het waren in het dorp de enige families met een Poolse achtergrond. Ze waren jong samen en zijn dat gebleven, inmiddels hebben ze vier kinderen, die naar de Tarcisiusschool gaan. Ze wonen drie straten verwijderd van het werk, plannen om naar Park Zestienhoven te verhuizen konden ze terzijde schuiven nadat ze het huis naast het hunne konden kopen. Ze roemen de sfeer in het Kleiwegkwartier, waarin ze zich volledig ingeburgerd voelen.

Nog even terug naar het antwoord op de vraag hoe het allemaal zo is begonnen. Toen Mariusz in 2006 studeerde aan InHolland liep hij stage bij een accountantskantoor en fungeerde hij bij een uitzendbureau als tolk. Zo kwam hij automatisch in contact met Polen met hulpvragen. De eerste vijf jaar was het bedrijf gevestigd schuin aan de overkant van de Kleiweg op de hoek van de Duizendschoonstraat, toen deed de mogelijkheid zich voor om het huidige pand te kopen. Inmiddels is dat ook weer te krap geworden, zo is de spreekkamer erbij ingeschoten, maar verhuizen is geen optie. Dat willen ze de cliënte niet aandoen.

Chris Mast

Winkelgebied Kleiweg wordt Bedrijven InvesteringsZone (BIZ)

Elke wijk heeft een plek nodig, die aantrekkelijk is voor bewoners om heen te gaan. Dat kan zijn om elkaar te ontmoeten, iets te vieren of te herdenken. Voor het Kleiwegkwartier is deze plek natuurlijk als vanouds de Kleiweg, de hoofdweg en naamgever van de wijk. In de tijd met ruim vijftien duizend bewoners waren er veel winkels. Je ging er dagelijks je boodschappen doen. Eigenlijk was er vroeger alles te koop. 'Het was er gezellig hoor ik regelmatig van de senioren. 'Het was er lekker druk, 's winters ging de feestverlichting aan'. Tijden veranderen. Er zijn niet alleen veel minder inwoners, we zijn ook op een andere manier gaan winkelen. Ergens anders of via internet. Daarboor werd deze centrale plek minder aantrekkelijk. Dit proces is niet alleen te zien in het Kleiwegkwartier, maar is in de hele stad en daarbuiten waarneembaar. Om de kwaliteit van de buitenruimte en de leefbaarheid in de omgeving te verbeteren is in 2015 de wet Bedrijven InvesteringsZone BIZ definitief geworden.

Dat gaat niet zomaar. Eerst moest vastgesteld worden om welk zone het zou gaan. Dat werd de Kleiweg, inclusief Bergpolderplein, vanaf de Straatweg tot de Uitweg. Ook de Uitweg zelf behoort tot het gebied, net als het stukje

• KLEIWEWKWARTIER •
JE ONTMOET ELKAAR HIER

Straatweg vanaf de Kleiweg richting HJF advocaten tot Yam Thai. Daarna moest een draagvlakonderzoek worden gedaan bij de ondernemers uit deze zone. De meeste ondernemers stemden voor. Er werd een bestuur samengesteld, dat een vijfjarenplan ging opstellen met voor elk jaar een eigen plan. Alle ondernemers binnen deze zone zijn verplicht lid en betalen aan de gemeente Rotterdam een bepaald bedrag, dat als een soort investeringsssubsidie naar het bestuur wordt overgemaakt. Winkels die net buiten de zone vallen kunnen vrijwillig lid worden van de BIZ.

Ook heeft de BIZ een nieuwe website waarop alle ondernemers zich presenteren met hun persoonlijke verhaal. In het nieuwe logo is het eeuwenoude verkavelingspatroon te zien. En nu maar hopen, dat wij als bewoners ons blijven presenteren op de Kleiweg en dat deze zone de betekenisvolle ontmoetingsplek blijft die hard nodig is om elkaar te ontmoeten en *vertrouwde vreemden* van elkaar te worden.

Henk Koetsveld

Piet Janssen - van het tuincentrum aan de Kleiweg - is nu de oudste tuinman van Rotterdam

Piet Janssen (1937) was de zoon van een arme hovenier, wiens werkplaats lag aan de Berge Achterplas. Als kind woonde hij in de Margrietstraat en de Willem van Hillegaersbergstraat, schuin tegen De Overdekte. Op de leeftijd van 82 noemt hij zich de *oudste tuinman van Rotterdam*. Onder de titel *Onkruid bestaat niet* heeft hij zijn levensgeschiedenis laten boekstaven door de journalist Michiel Hegener. Het is een goed verzorgd, fraai geïllustreerd en uiterst lezenswaardig boek geworden, 152 pagina's.

De oudste tuinman van Rotterdam heeft ook in het Kleiwegkwartier nog een aantal tuinen onder zijn hoede. Piet Janssen pakte de oude band met het Kleiwegkwartier weer op in 1965 toen zijn moeder ontdekte dat het huis op de Kleiweg 65 (waar nu de nieuwbouw met Primera staat) te koop stond voor 32.000 gulden. Het kleine huisje dateerde uit 1898 had een garage en een schuur en bevond zich middenin het gebied waar hij als hovenier de meeste klanten had: Hilligersberg. De muren waren halfteens, dat wil zeggen met een dikte van een dwarse baksteen. In de lente van 1970 stonden een paar bakken met violen voor het huis, wachtend op het transport naar een klant, toen een voorbijganger aan Marijke de vrouw van Piet vroeg, of die te koop waren. Zo ging wat later tuincentrum P. Janssen jr zou worden van start.

Hilarisch is het boek als hij de strijd beschrijft met de buurman: Bloemenhal Kleiweg van vader en zoon Olfers. Toen de eerste violen te koop stonden hadden die al gereageerd met 'Wat doe je nou'. Een pad van een meter vormde de scheidslijn tussen beide zaken. Ook voor de klanten was de situatie onduidelijk. Piet verhaalt, dat klanten soms de bloemen van de concurrent bij hem kwamen afrekenen. Hij stuurde ze dan door en hij gaat

Start van de bloemenwinkel op de Kleiweg 65 in 1972. (foto uit het boek)

ervan uit, dat Olfers het zelfde deed... Ook stond er volgens Piet bij Olfers een bord met als opschrift: *Koop niet bij de concurrentie*.

Laten we Piet even citeren over de situatie in 1980: 'Een prijzenslag was toen al lang gaande. Dochter Esther kreeg soms opdracht om bij het uitlaten van de hond dicht langs de uitstallingen van Olfers te lopen om te zien wat hij voor zijn violen vroeg. Dan verlaagden wij onze prijs tot iets onder die van hem. Olfers bood tulpen zelfs onder de inkoopprijs aan. Op het Centraal Station in Rotterdam en in Den Haag had hij ook verkooppunten voor bloemen. Daar haalde hij grote omzetten en die kon hij gebruiken om ons onder druk te zetten. Als ik tulpen in bossen van tien had staan, bood hij ze aan in bossen van zes voor een gulder minder. De klanten keken alleen naar die prijs en hadden niet door dat de tulpen bij mij goedkoper waren. De buurman en ik hebben tien jaar als vijanden naast

Chris Mast

Onkruid bestaat niet, Piet Janssen, de oudste tuinman van Rotterdam. Opgetekend door Michiel Hegener op basis van interviews Uitgeverij Praesidio euro 19,95

Gravenbuurt krijgt met voorrang nieuwe riolering

De Gravenbuurt, waar het centrum is de Juliana van Stolberglaan en de drie graven straten, Lodewijk -, Adolf - en Jan van Nassaustraat krijgt met voorrang een nieuwe riolering. Bij die nieuwe riolering hoort ook een drainage- en infiltratiesysteem, dat het grondwater op peil moet houden. Want de Gravenbuurt is in het Kleiwegkwartier een zorgenkindje als het gaat om het peil van het grondwater. Voldoende grondwater zorgt ervoor dat de houten palen onder de huizen niet rotten. Bij droogstand is dat wel het geval. Tegelijkertijd worden de straten in de buurt ook opgehoogd.

Op basis van de huidige inzichten als onbeheersbaar kan worden bestempeld, waardoor het niet langer geschikt is als een veilig en integer leidingstelsysteem' en ten tweede 'dat de netbeheerder (...) de veiligheid van bewoners woonachtig in de buurt van grijs gietijzeren leidingen, niet kan garanderen.'

De netbeheerders werd opgeroepen om *met spoed* de grijs gietijzeren gasleidingen te saneren. In 2010 werd afgesproken, dat *met spoed* in dit geval een periode van twintig jaar - gerekend vanaf het moment van de laatste ontloffing - betekent. Voor 2028 moeten alle gietijzeren leidingen dus zijn vervangen. Sinds 1994 was het gebruik van de grijs gietijzeren leidingen al verboden bij nieuwbouwwoningen.

Door de voorrang voor de Gravenbuurt schuift de voor 2021 geplande rierolersvervanging in de Statenlaanbuurt naar achteren. Eerst komt de Gravenbuurt aan de beurt.

Hoe dat zo, zal de lezer zich afvragen. Het antwoord op die vraag heeft alles te maken met een gasontploffing, die op 27 januari 2019 plaats vond in een benedenwoning in de Jan van der Heijdenstraat in Den Haag. De twee woningen daarboven storten in, daarbij raakten negen mensen gewond, één slachtoffer kon pas na uren worden bevrijd vanonder het puin.

Het Staatstoezicht op de Mijnen deed onderzoek. Begin juni 2019 verscheen het rapport. De oorzaak van de ontloffing was een scheur in een gietijzeren gasbuis voor het woningcomplex. Die scheur bevond zich aan de zijkant van de buis, het gas had zich opgehoopt in de kruipruimte van de benedenwoning. De oorzaak van die scheur viel niet meer te achterhalen. Stedin zowel in Den Haag als in Rotterdam verantwoordelijk voor het gasnet had het risico van scheuren in die leiding eerder ingeschat als zijnde laag.

Na ontloffingen met een zelfde oorzaak maar minder schade in Amsterdam in 2001 en 2008 had de Onderzoeksraad voor de Veiligheid in 2009 in een rapport geconstateerd, dat ten eerste 'de problematiek rond grijs gietijzeren leidingen

Oplevering van eerste energiezuinige woningen

Het is alweer bijna zes jaar geleden dat de bewoners van een deel van het blokje woningen in de Margrietstraat per direct hun woning moesten verlaten. Er waren al langer funderingsproblemen, maar bij de bouw aan de Berge Zonnebloemschool verzakte het hele blok door trillingen in de grond. De verantwoordelijke werd nog een slepende kwestie. Uiteindelijk zijn de oude panden gekocht en gesloopt door diverse investeersders uit de wijk. Ze bouwden er zeven nieuwe energiezuinige huizen voor in de plaats.

De nieuwe woningen zijn niet alleen energiezuinig door de goede isolatie, ze hebben ook een warmtepomp en zonnepanelen, geen gasaansluiting. Ze zijn ook gebouwd met veel oog voor detail en afwerking. Het halfsteensverband is zowel horizontaal als verticaal gebruikt. De dakrand heeft een rolkraag. In de blinde muur op de hoek van de Lisbloemstraat zijn blinde ramen gemetseld. Net als het oude blokje heeft ook dit nieuwe blok weer een portiek als ingang. Het geheel is gebouwd met een knipooq naar de jaren dertig en is met respect voor de bestaande omgeving ingevlochten in de straat. Inmiddels zijn overgebleven woningen door de gemeente

De oude woningen waren net als het blokje van Poot aan de overkant van de straat en in de Lisbloemstraat ontworpen door de lokale architect L.N. Krijgsman jr. in de stijl van de Amsterdamse school. Inmiddels zijn de overgebleven woningen door de gemeente

Nieuw beleid voor betaald parkeren

Onder de titel **Betaald parkeren in Rotterdam heeft de gemeente Rotterdam nieuw beleid geformuleerd voor (de invoering van) betaald parkeren. De teneur van de nota is, dat de gemeente doortastender wil zijn met de invoering van betaald parkeren in wijken waar de parkeerdruk hoog is. De nota is relevant voor het Kleiwegkwartier omdat de discussie over de invoering van betaald parkeren in het Kleiwegkwartier al een aantal jaren loopt.**

dat per wijk wordt uitgegeven. Uitgangspunt sinds 2017, is dat huishoudens een vergunning voor maximaal twee auto's kunnen krijgen.

Adviezen van de politie en de hulpdiensten worden ook meegewogen in de beslissing om betaald parkeren in te voeren en die adviezen kunnen doorslaggevend zijn.

Ten aanzien van het draagvlakonderzoek, zoals dat ook in het Kleiwegkwartier onder bewoners en ondernemers is gehouden, signaleert de nota dat de zestien gehouden draagvlakonderzoeken maar in vier wijken hebben geleid tot de invoering van betaald parkeren: Afrikaanderwijk, Katendrecht, Bloemhof en Maashaven zuidzijde. In alle gevallen waar een draagvlakonderzoek werd gehouden, is door een meerderheid van de respondenten aangegeven, dat ze parkeeroverlast ervoeren. Toch was er in de meeste gevallen geen meerderheid voor de invoering van betaald parkeren. Redenen zijn de kosten (thans 9,60 euro per maand), ook verwachten de ondervraagden dat er andere (gratis) mogelijkheden zijn om de parkeerproblemen op te lossen. Dit is volgens de nota echter niet het geval. Vervolgens adviseerden de gebiedscommissies meestal negatief waarbij het ontbreken van draagvlak vaak als hoofdreden werd gegeven. Daarbij werd regelmatig achteraf gevraagd om een alternatief, terwijl voor het draagvlakonderzoek duidelijk was aangegeven, dat dit niet wordt geboden. Gevolg is volgens de nota dat de parkeerproblemen blijven bestaan en klachten aanhouden.

De nota stelt, dat als bij parkeerproblemen niet tot invoering van betaald parkeren wordt overgegaan de problemen verergeren totdat alsnog wordt overgegaan tot invoering. In het nieuwe beleid wordt het draagvlakonderzoek onder de bewoners niet gehouden als de parkeerdruk hoger is dan negentig procent. Dat betekent dat van de twintig parkeerplaatsen er achttien bezet zijn.

Ook een hoge parkeerdruk 's nachts, die vooral wordt veroorzaakt door bewoners kan een reden zijn om betaald parkeren in te voeren. Want door het regulerende effect van het vergunningenplafond kan worden gestuurd op de parkeerdruk. Met vergunningenplafond wordt bedoeld het totaal aantal vergunningen,

Met de BOK wandelen door de wijk

In de maand mei en de eerste week van juni organiseert de BOK zes wandelingen door de wijk. Op zondagochtend van 10.30 tot 12.00 uur wordt telkens een buurt verkend. De eerste wandeling is op 3 mei en vindt plaats in de oudste buurt van de wijk: de Prinses Margrietaanbuurt. Op basis van de beschrijvingen in *Een eeuw Kleiwegkwartier* wordt voor elke buurt een route gemaakt. Al lopend vertelt Henk Koetsveld iets over de achtergrond van de buurt, de architectuur en bijzondere verhalen. Graag horen we ook het verhaal van buurtbewoners. Het is de bedoeling dat we als groep ook ergens

Heeft u een idee of mogen we bij u op bezoek komen? Mail het naar info@bokrotterdam.nl.

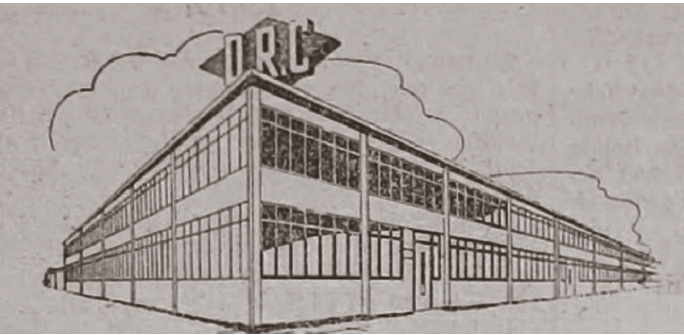
Ceintuurbaan was het home van de Reproductie Compagnie

Achter de gevelbekleding van het blauw-gele pand van Kubox Self-Storage aan de Ceintuurbaan gaat het gebouw schuil van de voormalige Reproductie Compagnie. Het werd in 1939 gebouwd in opdracht van de familie Stas. Het strak ogende gebouw met een oppervlakte van circa 1800 m2 kreeg twee verdiepingen. Tussen de betonnen constructie werden grote ramen aangebracht. Aan de voorkant van het gebouw lagen zowel de kantoren als de ruime en lichte zogenoemde Volksbondcantine. Daarachter bevond zich de fabriek.

De Amsterdammer Karel Stas (1881) trouwde in 1902 met de Rotterdamse Wilhelmina Campo. Ze kregen acht zoons en een dochter. In 1904 begon Stas met De Reproductie Compagnie (DRC). De zaken gaan goed. In 1939 verhuist het bedrijf naar Hillegersberg. Het nieuwe bedrijf wordt officiëel geopend op 16 maart 1940. Er werken in die tijd ruim zestig mensen. Het bedrijf is een grafische toeleverancier, die drukkerijen van te reproduceren materiaal voorziet.

Ten tijde van de opening is de oprichter alweer 59 jaar. Ook zijn zonen werken mee op allerlei posten. Twee maanden na de opening van het bedrijf aan de Ceintuurbaan breekt de Tweede Wereldoorlog uit en wordt Rotterdam gebombardeerd.

De familie Stas is een Hillegersbergse familie geworden, van wie de meeste

Fancy Fair bij jubilerende Tarcisiusschool

Op vrijdag 17 april wordt ter ere van het 90-jarig jubileum van de Tarsiciusschool een Fancy Fair en een sponsorloop georganiseerd waarvan de volledige opbrengst naar goede doelen gaat die de leerlingen hebben bedacht: Stichting Johan de Boterhammenman, het Lilianefonds en Stichting Jarige Job. Niet alleen de kinderen en ouders zijn uitgenodigd, maar ook buurtbewoners zijn van harte welkom op deze markt waar tweedehands speelgoed zal worden verkocht en Oud Hollandse spelletjes kunnen worden gespeeld. Voor wie trek heeft gekregen, is er genoeg lekkers te koop. Deze feestelijke middag is op vrijdag 17 april van 12.15 tot 14.00 uur op de Tarcisiusschool, locatie Johan de Wittlaan 5-9.

Open repetitie koor Intercession

Op vrijdag 13 maart om 20.00 uur houdt koor Intercession een open repetitie in de Oranjekerk. Iedereen is van harte welkom om op deze avond gezellig mee te zingen! Voor meer informatie: www.intercessionkoor.nl of facebook: Koor Intercession.

Lezing over Hillegersberg in de Fonteinkerk

Op vrijdag 6 maart is er in de Fonteinkerk in het Molenlaankwartier nabij het eindpunt van lijn 4 (en tijdelijk lijn 8) een culturele koffieochtend, die om 10.00 begint, waarbij Hans Ketel aan de hand van afbeeldingen wetenswaardigheden van Hillegersberg presenteert. Hans: 'Wij wonen met plezier in het Molenlaankwartier en in Hillegersberg. Maar er zijn plekken in onze wijk en ons dorp waar we met regelmaat komen, die hun oorsprong hebben in het nabije of verre verleden, waarvan we de geschiedenis niet kennen, maar die wel bepalend zijn, hoe het er nu uitziet. Zo heeft er op de plaats van de huidige Fonteinkerk ooit een boerderij gestaan. Wat heeft zich daar op het erf afgespeeld? Wist u trouwens dat onze wijk en de naastliggende wijken 250 jaar geleden geheel uit water bestonden? Diepe veenplassen die zich tot aan Gouda uitstrekten. En wist u dat er in 1939 achter de Molenlaan een vliegtuig is neergestort? Of dat de Bergse plas nog geen honderd jaar geleden tot aan de Dorpsstraat liep? En dat er molens stonden langs de Streksingel? Oude kaarten en foto's leveren ons daarvoor een schat aan informatie.'

Vrijheidsmaaltijd voor de wijk

Op 5 mei is het 75 jaar geleden dat er een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog. Een oorlog die ook zijn sporen in het Kleiwegkwartier heeft nagelaten. Overal in het land worden vrijheidsmaaltijden georganiseerd op deze dag. De BOK organiseert samen met het culturele team van de Oranjekerk op die dag een vrijheidsbrunch in de Oranjekerk. Deze brunch is voor inwoners van het Kleiwegkwartier en is bedoeld voor jong en oud. In de volgende *Buurtkrant* meer informatie over deze ochtend en de manier van aanmelding.

leden tijdens de jaren dertig in het Molenlaankwartier wonen. De familie zou diverse vooraanstaande NSB leden hebben voortgebracht.

Gedurende de oorlog gaat het werk gewoon door. In 1943 maakt DRC een affiche voor een Nationaal Socialistische Boerenorganisatie, de Weerbaarheidsafdeling WA geeft tijdens de Tweede Wereldoorlog het weekblad 'De zwarte soldaat' uit. De compagnie adverteert wekelijks in dit blad.

Na de oorlog wordt de tweede zoon gezocht door de Politieke Recherche Afdeling (PRA) , maar niet gearresteerd. Een artikel met de aanhef *Doodstraf aan zichzelf voltrokken* vormt de verklaring. De jongste zoon verliest zijn Nederlanderschap, omdat hij in vreemde krijgsdienst is getreden.

De Grafische Kunstinrichting DRC zou in de jaren na de oorlog uitgroeien tot een belangrijke speler in de reproductiewereld. Het mag zich één van de drie topbedrijven in Europa noemen waar het gaat om reproductie. In 1959 geeft de Compagnie een boek uit ter gelegenheid van haar vijftig-jarig bestaan. Het boek *DRC 50 jaar met Rotterdam opgegroeid*. is nog steeds een gewild en kostbaar verzamelobject.

In 1966 werken er ongeveer 220 mensen bij het bedrijf. Veertig

lithografen manipuleren de beelden met de hand en herstellen de kleur. In mei van dat jaar staat er een advertentie in *Het Vrije Volk*: Er zijn zeven opleidingsplaatsen tot lithograaf voor jongelui met een MULO of LTS diploma. Aad Moree, zoon van een Hillegersbergse aannemer, solliciteert en wordt aangenomen. Hij krijgt een interne opleiding van vier jaar.

Juli 1967 overlijdt directeuren oprichter K. Stas Senior. Augustus 1968 gaat DCR samenwerken met twee andere bedrijven. De ingrijpende technische en economische ontwikkelingen in de reproductiebedrijven vergen belangrijke investeringen en een bundeling van de krachten. In 1969 verschijnt er weer een boek De Reproductie Compagnie H.J.J. Marinus met foto's van Jan Noot.

In 1970 doet Aad Moree examen in Amsterdam. Hij vertelt: 'Ik bleek in de laatste opleidingsgroep te zitten. Ik was opgeleid voor een uitstervend beroep. De technische ontwikkeling was zo snel gegaan, dat het handwerk met chemische processen overbodig werd'. Inmiddels werd er naast de oude fabriek een nieuw pand gezet voor het 'schonere', meer digitale werk. Dit pand is nu het onderkomen van het Bureau Oudheidkundig Onderzoek van Gemeentewerken Rotterdam (BOOR). De meeste oude, ervaren lithografen werden ontslagen en gingen in de kunstsector werken. De jongeren gingen het nieuwe werk doen. 'Er werd veel aan kleurendruk gedaan in de jaren zeventig, maar de prijs stond onder druk en er was veel concurrentie' vervolgt Aad. 'De machines moesten draaien, want stilstand kostte geld. Ik verdiende dan ook erg goed'. In 2001 gaat NEROC, zoals het bedrijf toen heette, reorganiseren om in 2003 te fuseren tot het pre-mediabedrijf Adformatie. Rond die tijd sluit de vestiging aan de Ceintuurbaan.

Henk Koetsveld

Joke Snelleman 1946 - 2020

Eén van de trouwste vrijwilligers van de BOK is op 25 januari overleden. Joke Snelleman coördineerde 25 (!) jaar de bezorging van de *Buurtkrant*. Voor het laatst deed ze dat in juni vorig jaar. Dat houdt in het tellen van de exemplaren voor de wijken van de bezorgers en daarna de aanwezigheid als de bezorgers hun kranten kwamen ophalen. Joke had voor iedereen daarbij ook een persoonlijk woord.

Joke in actie in 2014

WOONVISIE MAKELAARS

SNEL, GEMAKKELIJK EN VRIJBLIJVEND DE WAARDE VAN JE WONING WETEN

Heb je besloten om je huis te gaan verkopen? Dan wil je natuurlijk eerst weten hoeveel het nu eigenlijk waard is. Want het is goed mogelijk dat je woning in de afgelopen jaren meer waard is geworden. Ook bij het bepalen van de verkoopstrategie is een waardebeoordeling van je huis onmisbaar. Als specialist in de wijk komen onze makelaars graag vrijblijvend bij je langs voor een oriënterend gesprek. Interesse? Vraag gerust een gratis waardebeoordeling aan!

WOONVISIE MAKELAARS

KLEIWEW 147
3051 GN ROTTERDAM

010 218 02 80
INFO@WOONVISIE.NL

ANDR  S TAPIJTHUIS

Kleiweg 26N, 3051 GR Rotterdam     telefoon 010 4223095     www.andrestapijthuis.nl     andrestapijthuis@live.nl

Het vertrouwde adres voor tapijt, vinyl, marmoleum, pvc en raamdecoratie

Zeer uitgebreide collectie gordijnstoffen, vouwgordijnen, plisse, duette rolgordijnen, jaloezie en enz.

Groot assortiment tapijt, vinyl, tapijten van bekende merken o.a. Desso, Parade, Bonaparte, Interfloor, Tretford, Novilon etc.

Uw trap vakkundig door eigen stoffeers gelegd met een PROJECTTAPIJT. Keuze uit 32 kleuren + 7 jr. garantie

v.a. **   249,00**

we bikes

bij Janus

Rijwielstalling

In de Smaragdstraat is een rijwielstalling beschikbaar voor bewoners uit de Edelstenenbuurt. Iedereen uit het Kleiwegkwartier die zijn fiets optimaal in goede conditie wil houden kan deze laten repareren.

Wilt u meer weten over deze aanwinst in de wijk neem dan contact op met Janus Somers, telefoon 0655831908

we love Bikes bij Janus
Smaragdstraat 21 - 3051 VP - Rotterdam

Corry's Dierenwinkel
Bergpolderplein 2-3
3051 GA Rotterdam
Telefoon: 010 4611295

Openingstijden:
ma. t/m do. 9.00 tot 18.00
vr. van 9.00 tot 21.00, zat. 9.00 tot 17.00

tevens kunt u bij ons terecht voor het trimmen van uw hond

FAUNALAND

VAN SOEREN

BELASTING EN ADVIES

Uw register-accountant als persoonlijk adviseur

010 422 97 32 info@vansoeren.nl

Basis Zdrave

Praktijk voor
Fysiotherapie Mw.P.N.Leone
Fysiotherapie / McKenzie Therapie
Oedeem Therapie / Lymfedrainage
Medische Fitness Training

Begoniastraat 6, 3051 LC Rotterdam,
010 - 418 07 58

Zie ook onze website
www.bzfysiotherapie.nl

Geen wachtlijst, meestal geen verwijsbrief nodig, contracten met de grotere zorgverzekeraars.

Colofon BOK

Bestuur
Henk Koetsveld (voorzitter), John Hokke (secretaris-penningmeester), Sabrina Ong-Aban en Alwin Schogt (leden) en Chris Mast (Buurtkrant).

Kantoor, wijkwinkel en redactie
Antony Duyklaan 9, 3051 HA Rotterdam, tel 422 44 45, info@bokrotterdam.nl Wijkwinkel open van dinsdag tot en met donderdag van 9.30-12.00 uur.

Redactie
Ciska Evers, Theo Joosten (beeld), Coco Kossmann, John Krijgsman, Chris Mast (leiding en eindredactie, 06-4354 7060), Xandra Savelkouds en Marjolein Tan.

buurtkrantbok@gmail.com, www.bokrotterdam.nl, twitter.com/BOKrotterdam

Op artikelen uit de Buurtkrant rust copyright, het overnemen is niet toegestaan.

Losse exemplaren bij Albert Heijn, Primera en Opticien Dorssen.

De volgende krant verschijnt op vrijdag 17 april, vervolgens op vrijdag 19 juni. En daarna in september, oktober en december.

Oplage: 5000
Opmaak: Manon van Vliet
Druk: Goos Reclamemakers, Ouderkerk aan den IJssel